

Raportti: Asukastila Mediapajan käyttö syksyllä 2002

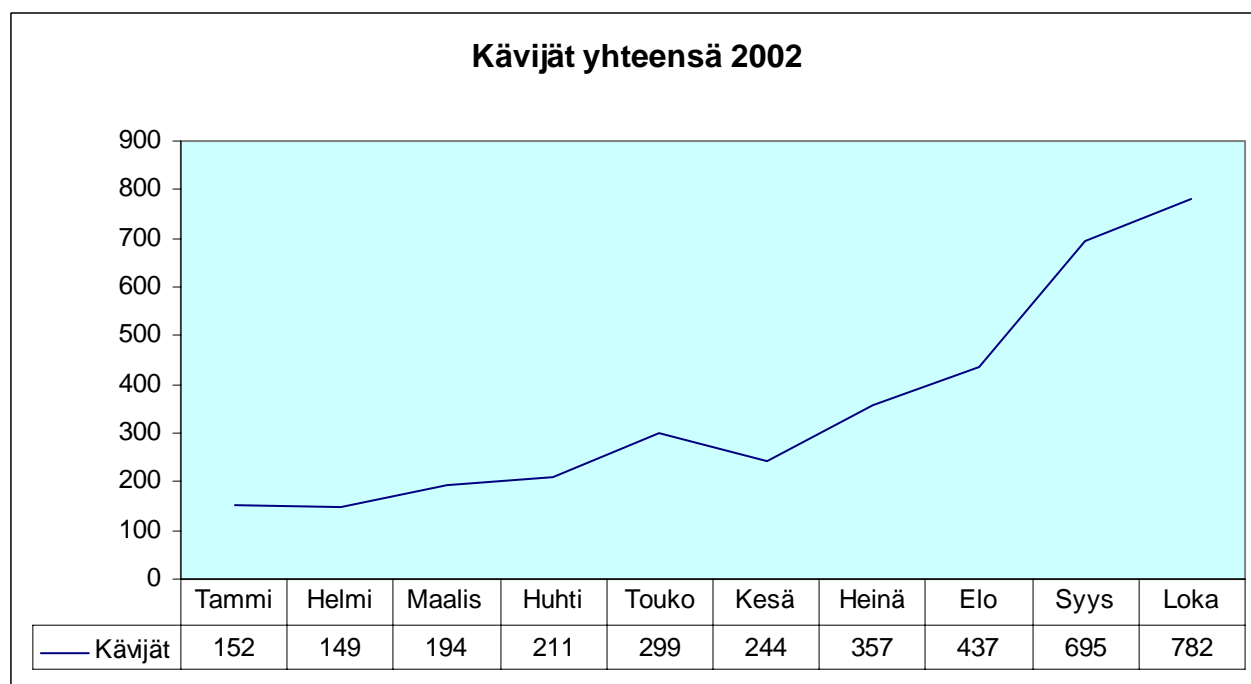
Tässä raportissa on kaksi osaa. Ensimmäisessä osassa käydään läpi vuoden 2002 kävijätilastoja tammikuulta lokakuun loppuun ja arvioidaan Mediapajan käyttötapoja projektisihteerin ja muun henkilökunnan havaintoihin ja kokemukseen perustuen. Toisessa osassa analysoidaan elo-syyskuussa 2002 järjestetyn pienen kävijäkyselyn tuloksia. Tämän kyselyn avulla saatiin myös tietoa kävijöiden taustoista.

1. Asukastila Mediapajan käyttö vuonna 2002

Mediapajan kävijämäärää ja käyttötapoja on seurattu koko Nettimaunula -projektin ajan. Tarkempi kirjanpito alkoi vuoden 2002 alussa. Tällöin Asukastilan aukioloaika voitiin pidentää vähitellen edellissyksyisestä kuudesta tunnista (klo 9.00 – 15.00) yhdeksään tuntiin (klo 9.00. –18.00) aluksi kerran viikossa. Elokuusta 2002 paja oli säännöllisesti auki joka arkipäivä kuuteen.

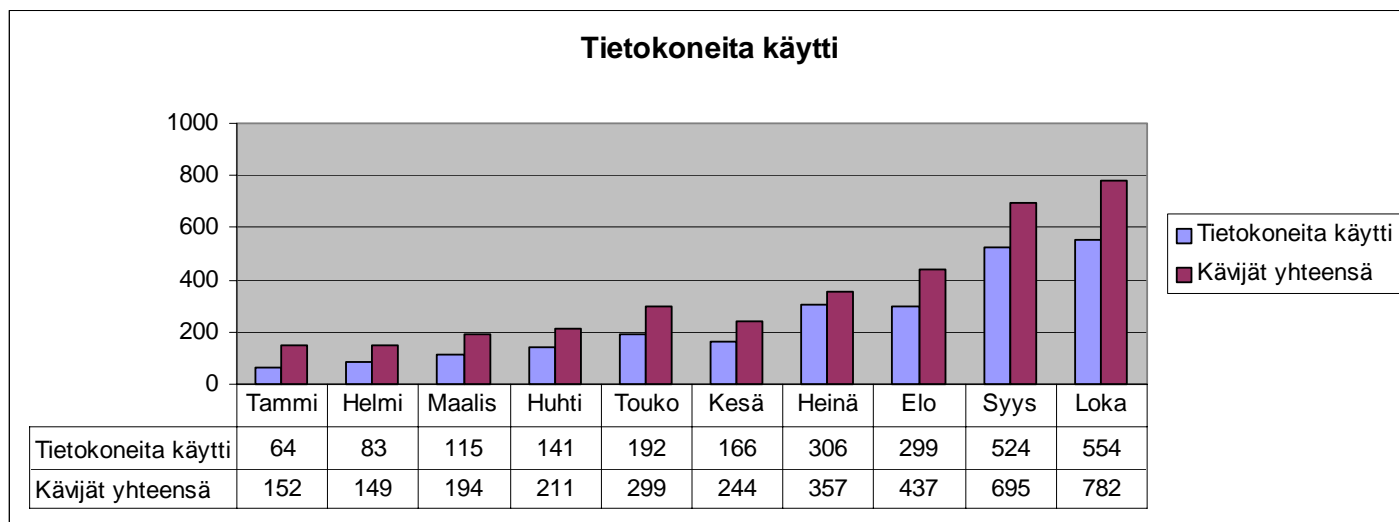
Mediapajalla on työskennellyt syyskuusta 2001 projektisihteerin, joka on myös pääasiassa pitänyt kirjaa kävijöistä koko projektin ajan. Elokuusta 2002 lähtien pajalla on ollut keskimäärin kolmen hengen miehitys. Tällöin pajan toimenkuvakin oli selvästi laajentunut. Entisten kopionottajien ja sähköpostin käyttäjien lisäksi on tullut paljon erilaisia kyselyitä koskien tietokoneongelmia mutta erityisesti Nettimaunulan laajakaistahanketta. Yhteisöverkon lanseerauksen jälkeen (2.9.) verkkoon liittyvät ylläpitotehtävät ja helpdesk -numeroon vastaamiset on hoidettu Mediapajalta käsin. Nettimaunulan yhteisöverkon tunnuksia tullaan hakemaan Mediapajalta, ja joskus ihmisiä avustetaan pyynnöstä myös kirjautumaan sisään yhteisöverkkoon paikan päällä. Myös koulutukset ovat pyörineet koko ajan pajalla, eli joka aamu klo 9-11 kouluttaja on käynyt tietokoneen alkeita läpi kahden seniorioppilaan kanssa.

Kokonaiskävijämäärät vuonna 2002 lokakuun loppuun:

Kävijämäärä nousi syksyllä dramaattisesti. Ajoittaista ruuhkaa on esiintynyt niin, että kaikille halukkaille ei ole riittänyt vapaata päätettä. Tosin myös hyvin hiljaisiakin hetkiä päivässä löytyy. Kovin paljon ei ole ollut

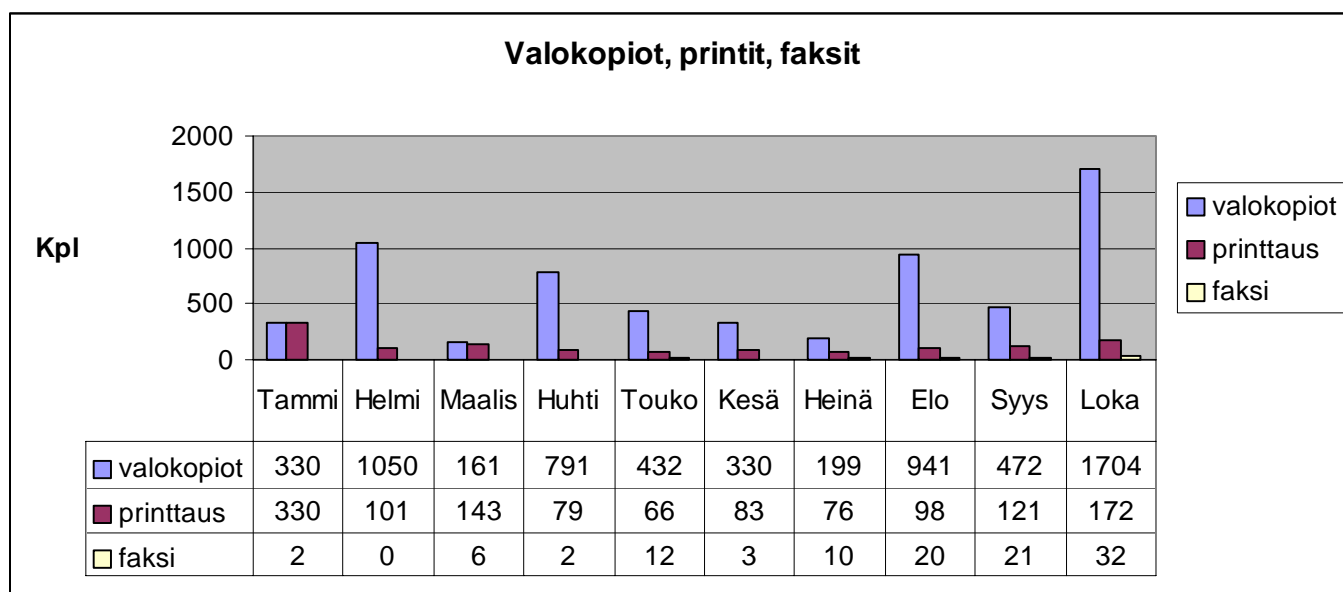
tarvetta varauskirjan pitoon, toisinaan sitäkin on tarvittu. Projektisihteerin mukaan kävijäkuunta on vuoden aikana pysynyt suhteellisen samana ikärakenteeltaan ja kansallisuudeltaan. Vakiokävijöistä on n. 10 % ulkomaalaisia. Vakiokävijöiden määrä on lisääntynyt, tällä hetkellä arvioiden noin 70 % käy vähintään kerran viikossa, monet tulevat päivittäin (tai lähes joka päivä).

Eniten Mediapajalle tultiin käyttämään tietokonetta ja nettiä. Tietokoneiden käyttäjissä ei näyttäisi olevan eroa sukupuolten välillä. Naisia näyttäisi olevan käyttäjäkyselyn mukaan aavistuksen verran miehiä enemmän. Käyttäjäkysely viittaisi siihen, että vaikka yhtä monella on tietokone kotona, niin naisilla olisi miehiä harvemmin nettiyhteys. Ajallisesti noin puolet käyttävät konetta 10 min – 20 min. Toinen puoli tietokoneitten käyttäjistä taas surffaa pitkäänkin netissä, tunnista kahteen, jopa pitempään

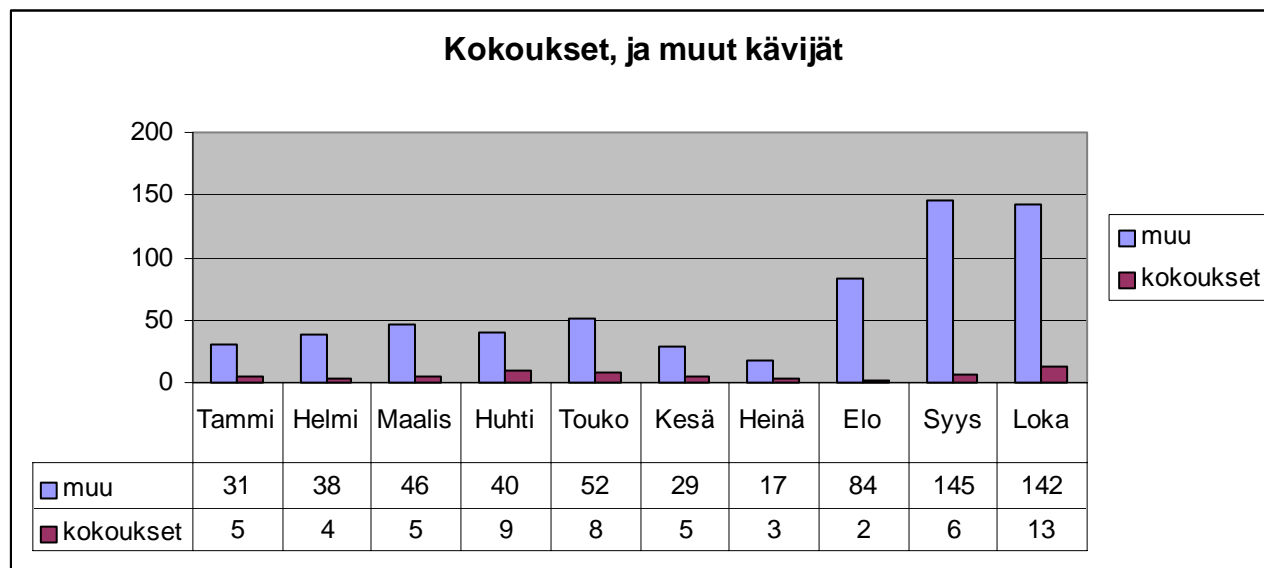
Koneitten muu käyttö kuten tekstinkäsittely, kuvankäsittely ym. on satunnaisempaa. Näistä suurin ryhmä on eri yhdistysten jäsenet, ja silloin tällöin työttömät kirjoittavat hakemuksia.

Määrällisesti eniten valokopioita ottavat yhdistykset. Tämän lisäksi keskimäärin viitisen kävijää käy päivittäin kopiomaassa yksittäisiä lomakkeita. Nämä kopiokoneen käyttäjät ovat miltei pääsääntöisesti iäkkäämpiä henkilöitä, joilla ei työn puolesta ole kopiokonetta käytettävissä.

Printtaukset ovat enimmäkseen työhakemuksia, surffaajien netissä löytämiä harrastuksiin liittyviä sivuja, sekä joitakin väriprinttejä esim. valokuvista, ja yhdistysten julisteita. (Tammikuu oli poikkeuksellinen, määrä muodostui yhden yksittäisen henkilön printtauksia.)

Faksista ei löydy ”tyypillistä” käyttäjää. Kun sana on levinnyt, että sellainen täällä on, niin senkin käyttö on lisääntynyt. Asiakkaalta kuuluta: Maunulasta ei löydy toista faksia yleisökäyttöön.

Kokouksia pitävät esim. Maunulan Naisvoimistelijat, Maunula-seura, asukasyhdistykset, huvitoimikunta, Maunulan Sanomat, Laajakaistatiimi jne.

Muut kävijät: monet pistäytyvät kysymään Mediapajan toiminnasta yleensä. Koulutuksiin käydään ilmoittautumassa. Asukasyhdistyksen asioita kysellään (esim. keväällä viljelypalstoja). Ikkunaan tuodaan ilmoituksia, esitteitä ja vanhoja lehtiä tuodaan ja käydään hakemassa. Keväällä kysyttiin kansalaiskoneita, nykyisin erityisesti laajakaista-asioista ja neuvoja tietokoneongelmissa.

2. Käyttäjäkysely

Kyselyn ajankohta ja vastanneiden määrä

Mediapajan kävijöistä ja käyttötavoista tehtiin alkusyksyllä 2002 pieni kysely. Kyselyyn saattoi vastata netissä ja paperilomakkeessa, tosin paperilla vastasi vain kolme henkilöä. Nettikysely oli aloitussivuna Mediapajan seitsemässä yleisökoneessa noin kuukauden ajan, ja ihmiset saivat halutessaan täyttää kyselyn. Kysely julkaistiin sekä suomeksi että englanniksi.

Kyselyyn vastanneita oli noin kuukauden aikaan (20. elokuuta –18. syyskuuta) 45 kpl, kaikki eivät tosin vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Erityisesti kävijöitä ei patistettu vastaamaan, vaan aktiivisuus riippui täysin omasta halusta. Joitakin suuntaviivoja käyttäjäkunnasta ja käyttötavoista kuitenkin saatiin. Kyselyn ohella pidettiin yhtenä päivänä syyskuussa myös erityisen tarkkaa kirjaa senpäiväisistä kävijöistä ja heidän tekemisistään Mediapajalla, ja tämä otos noudatti hyvin myös koko kyselyn keskiarvoja.

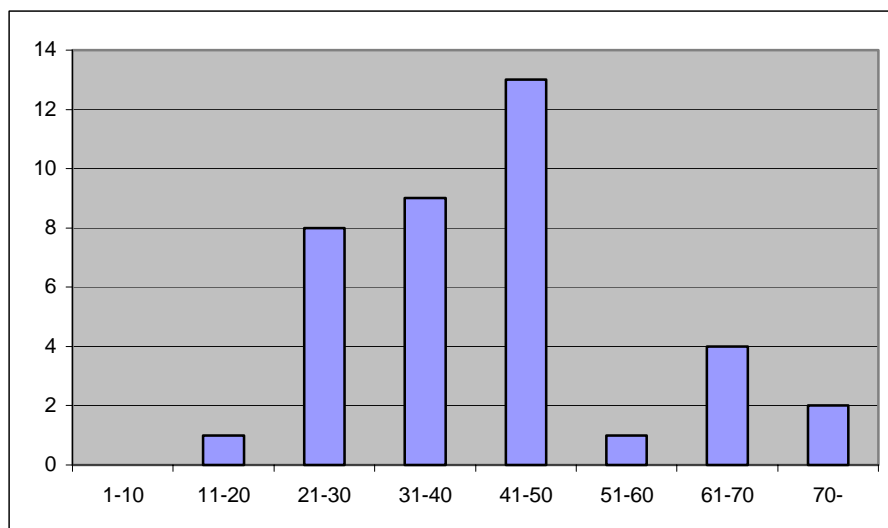
Vastanneiden taustatietoja

Miehiä ja naisia oli vastaajissa suurin piirtein yhtä paljon, 21 miestä ja 23 naista (yksi ei ilmoittanut sukupuoltaan). Tämä tuntui vastaavan pitempiä aikoja havaintoja Mediapajan kävijöiden sukupuolijakaumasta. Kaikista vastanneista tietokone oli 59 %:lla, mutta nettiyhteys vain 22 %:lla. Naisten

joukossa oli selvästi miehiä enemmän niitä, joilla ei ollut kotona nettiyhteyttä käytössään, sillä vain muutamalla naisella oli ilmoituksen mukaan nettiyhteys kotona. Nettiyhteydet olivat melkein kaikki joko ilmaisia tai maksullisia modeemiyhteyksiä (yhtä paljon), vain yhdellä oli ISDN ja yhdellä ADSL -yhteys.

Suurin ikäryhmä Mediapajan kävijöissä on ikäryhmä 41-50 v. (34 %). Kävijäkunta onkin selvästi enimmäkseen yli 30-vuotiaita, lapsia ja nuoria oli kyselyyn vastanneista vain yksi (tilastoa pitävän projektisihteerin mukaan heitä on muutama prosentti kävijöistä).

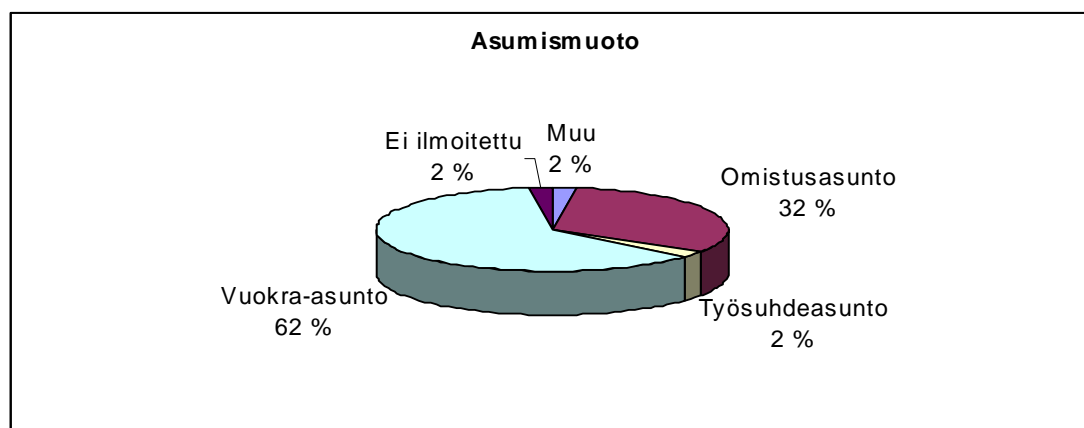
Äidinkieleltään melkein kaikki olivat suomalaisia. Englannin, venäjän, viron ja sanskritin (!) käyttäjiä oli kaikkia yksi.

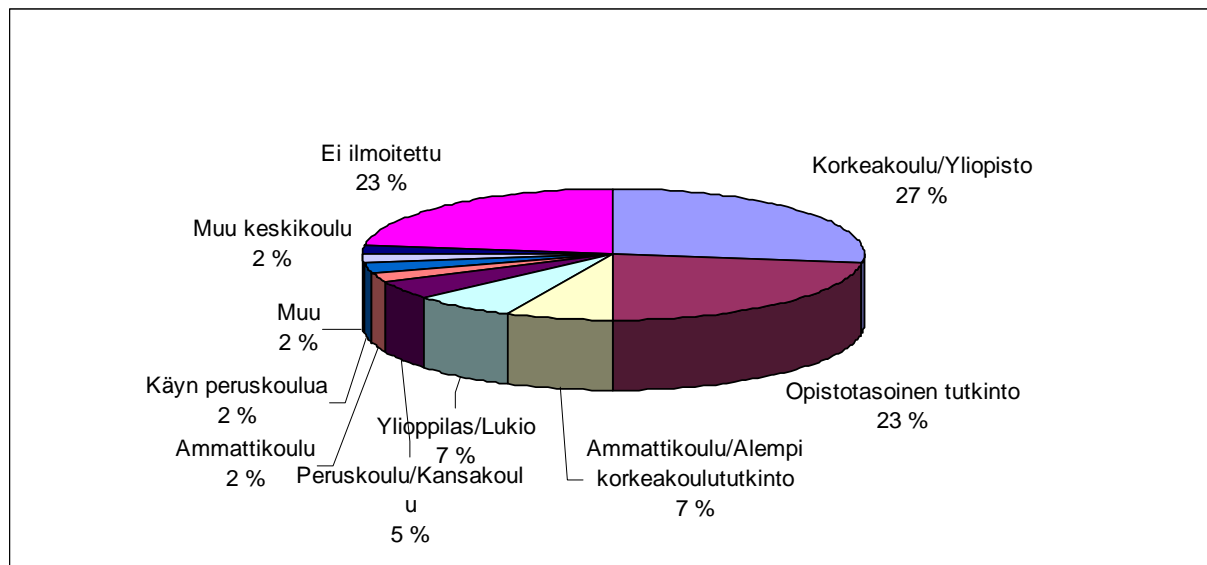
Kaavio 5. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Maunulassa on paljon iäkkäitä asukkaita ja pieniä asuntoja. Tämä heijastuu myös kyselyn tulokseen, jonka mukaan 79 % vastanneista asui yhden tai kahden hengen talouksissa. Eronneita ja avo- tai avioliitossa eläviä oli yhtä paljon eli 30 % kumpaakin. Naimattomia oli 32 %.

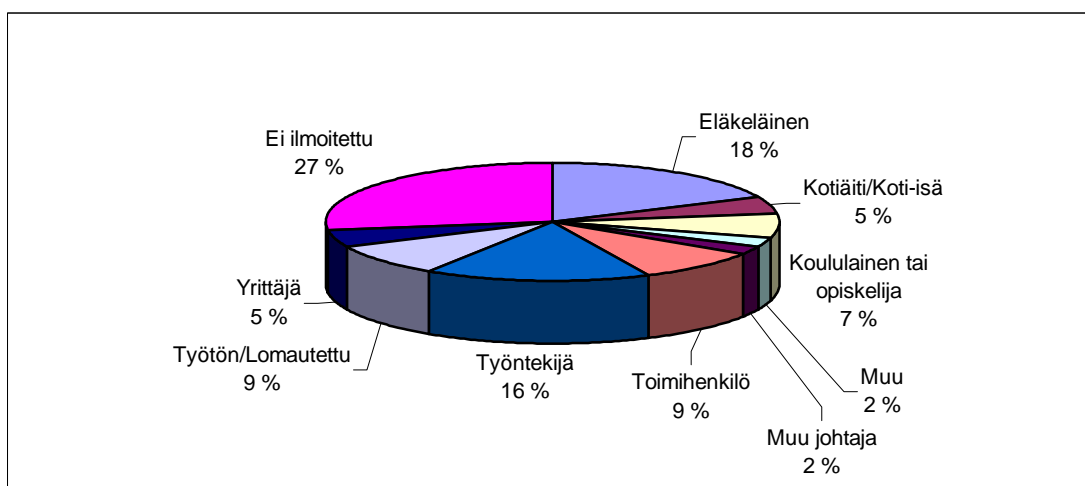
Kyselyyn vastanneista 62 % asui vuokrataloissa. Tämä vastaa hyvin tilastojen mukaista tilannetta Maunulassa (60 % asukkaista asuu vuokra-asunnoissa). Koulutustaastaansa ja ammattiasemaansa käsitteleviin kysymyksiin huomattavan monet jättivät vastaamatta. Vastaukset saattavat siis olla vääristyneitä. Korkea- ja opistotasoinen koulutuksen saaneiden määrä on vastanneiden keskuudessa oletettavasti ”liian” suuri.

Kaavio 7. Vastaajien asumismuoto

Kaavio 8. Vastaajien koulutustausta

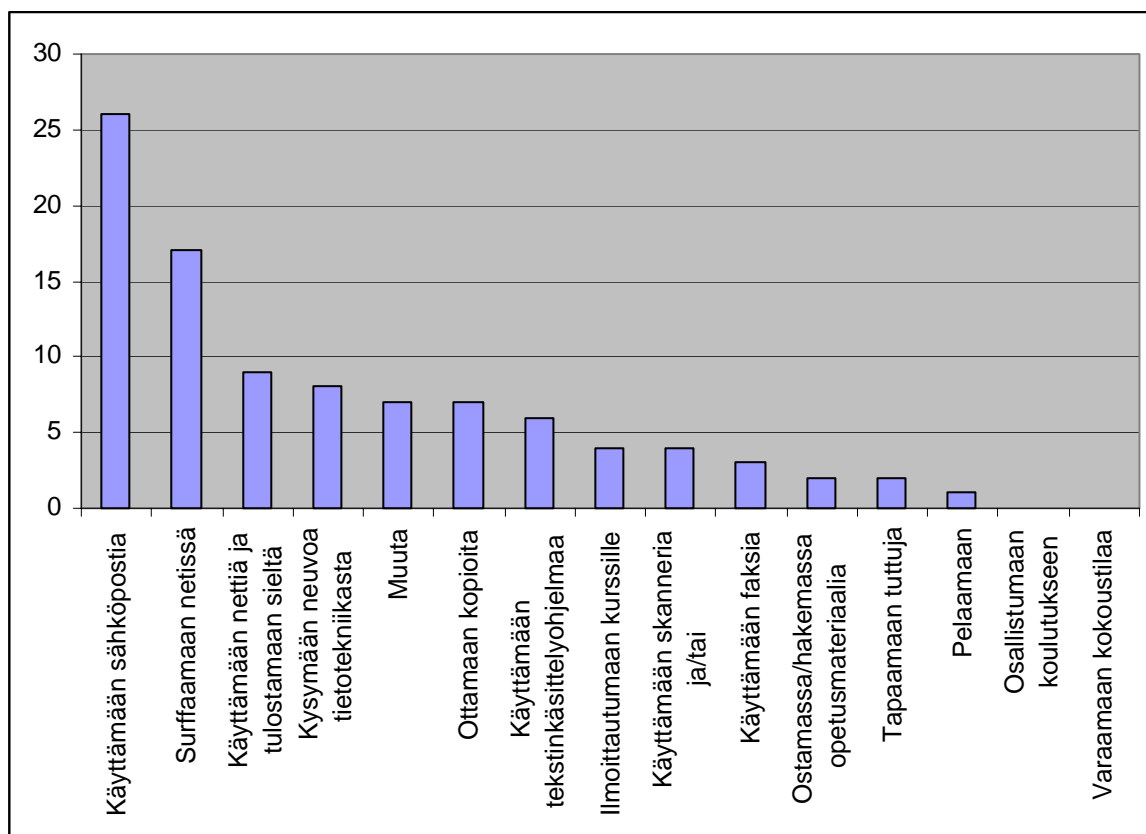
Kaavio 9 Vastaajien ammattiasema

Miksi tulit Mediapajalle?

Kyselyssä kysyttiin, miksi vastaaja oli sinä päivänä tullut Mediapajalle. Vastaaja sai valita useita vaihtoehtoja. Selkeästi eniten käytettiin sähköpostia ja surffailtiin muuten vain netissä. Kopioita ja tulosteita otettiin runsaasti. Melkoinen määrä kävijöistä kyseli yleisesti neuvoja ja apua tietotekniikkaongelmiinsa. Laajakaistakyselijöitä ei ole erikseen tilastoitu.

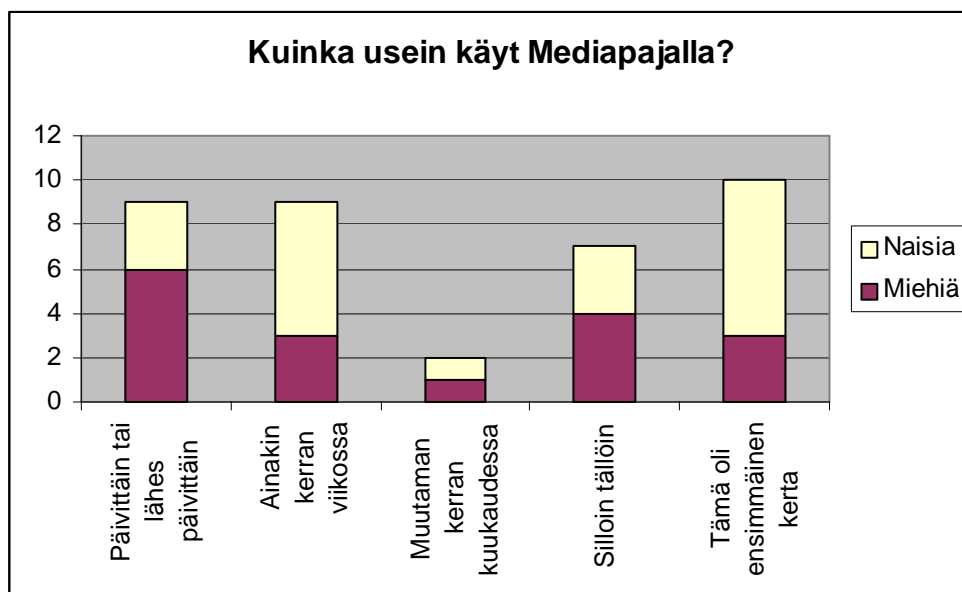
Kohdassa Muu vastaaja sai itse luonnehtia, mitä oli sinä päivänä tullut Mediapajalle tekemään. Tässä vastauksia:

- Pankkiasiat
- Kaupunginosatiedotukset
- Printtaamaan työhakemusta. Kotona on kone muttei printteriä.
- Sopimaan tehtävästä
- Tekemään työhakemusta
- Tutustumaan mediapajaan
- Työpaikkojen katselu

Kaavio 10 Mitä tulit tänään tekemään Mediapajalle?

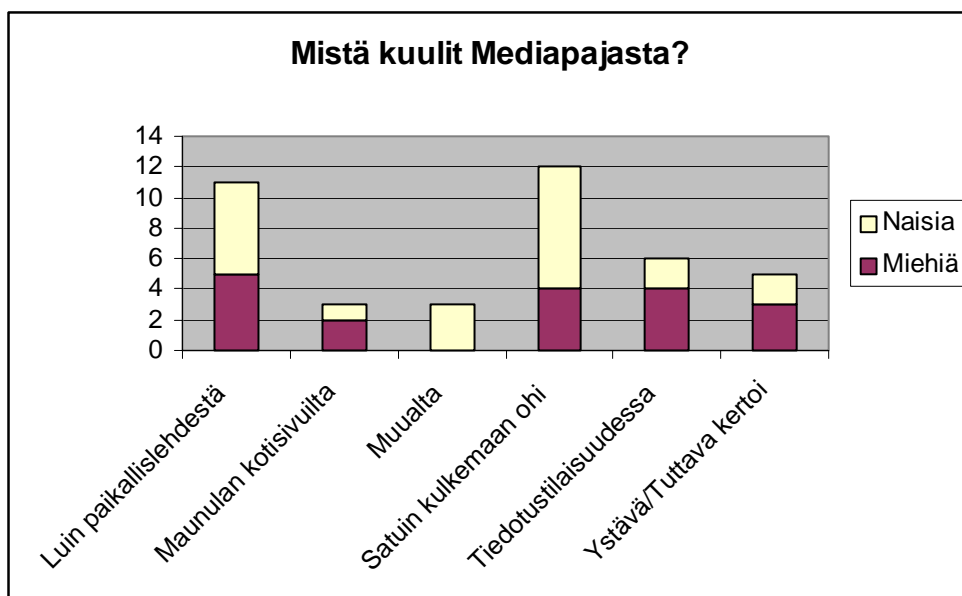
Lähes puolet kävijöistä käy Mediapajalla vähintään kerran viikossa. Kyselyajankohtana peräti neljännes oli käymässä Mediapajalla ensimmäisen kerran, mikä on yllättävän paljon. Toisaalta alkusyksyn jälkeen kohoava kävijäkäyrä selittyy sillä, että kun Mediapaja kerran ”löydettiin”, siellä käymistä myös jatkettiin.

Kaavio 11 Kuinka usein käyt Mediapajalla?

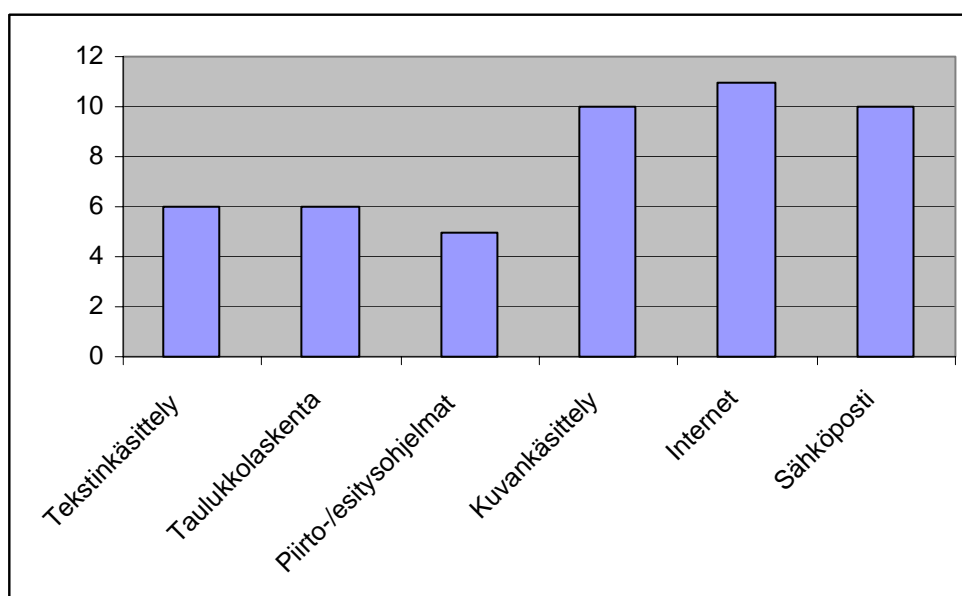
Vastajilta kysyttiin myös, mistä he olivat kuulleet Mediapajasta. Otoksen pienuudesta johtuen ei voi vetää kovin varmoja johtopäätöksiä, mutta näyttää siltä – kuten aavisteltiin – että hyvä sijainti ns. luonnollisen

vilkkaan kulkureitin varrella Metsäpurontielle sekä Maunulan Sanomissa julkaistut jutut Mediapajasta ovat oleellisia edellytyksiä sillä, että Mediapaja "löydetään".

Kaavio 12 Mistä kuulit Mediapajasta?

Lopuksi kysyttiin vielä sitä, missä tietokoneen käyttöön liittyvässä asiassa vastaaja mahdollisesti halusi opetusta. Vastausten perusteella toisaalta internetin ja sähköpostin peruskäytön opiskelu oli kaikkein halutuinta (nämä vastaajat olivat enimmäkseen 41-50-vuotiaita), mutta toisaalta myös selvästi vaikeampi alue eli kuvankäsittely kiinnosti. Kuvankäsittelytaidot olivatkin usein heti seuraavana listalla niillä senioriopiskelijoillakin, jotka Mediapajalla käyvät oppimassa tietokoneen käytön alkeita. Digikameran käyttö, skannaaminen, kuvien printtaus netistä ja niiden vieminen omille kotisivuille on hyvin kiinnostavaa ja haluttua osaamista myös Mediapajan henkilökunnan kokemusten mukaan. Syksyllä järjestettiin kaksi PaintShop Pro -kursssia, ja tarvetta olisi järjestää niitä lisää.

Kaavio 13 Missä haluaisin opetusta?

Johtopäätöksiä

Vaikka kyselyn otos olikin pieni, se näytti vastaavan hyvin sitä "näppituntumaa", joka tilan ylläpitäjillä kävijöistä oli. Kaiken kaikkiaan kyselystä kävi ilmi, että Mediapajan tapaista paikallista nettikeskusta ja tietotupaa pidetään tärkeänä ja tarpeellisena. Pajan kävijäkunnasta näkee, että erityisesti tietokoneettomat, yksinäiset, keski-ikäiset ja iäkkäät ovat saaneet Mediapajan palveluista itselleen suurta lisäarvoa. Tilaa käytetään kuitenkin monipuolisesti, kaikenlaisen koulutus- ja ammattitaustan omaavat ihmiset käyvät Mediapajalla. Tilan läheisyyttä (ts. kävelymatkan päässä, kauppareitin varrella) ja alhaista "piipahduskynnystä" arvostetaan. Tila sijaitsee hyvällä paikalla luonnollisten kulkureittien varrella Metsäpurontielle asiamiespostin, Alepan ja palvelukeskus Saunabaarin läheisyydessä. Se, että lasten ja nuorten pelaamista rajoitetaan, on rauhoittanut tilan käyttöä "aikuisystävällisemmäksi".

Tärkeintä on, että Mediapajalla päivystetään siten, että paikkaa voidaan yleensä pitää auki. Koko ajan tärkeämmäksi on kuitenkin näyttänyt tulevan myös se neuvonta ja opastus, mitä Mediapajalla on pyritty koko ajan antamaan. Yleiset tietotekniikkaa ja varsinkin taloyhtiöiden laajakaistamallia koskevat kysymykset saattavat olla hyvinkin vaativia, ja tämä asettaa henkilökunnan osaamisen tiukalle. Jatkossa onkin pohdittava, millä resursseilla Mediapajan tapaista kaupunginosan omaa tietotupaa voidaan menestyksellisesti pyörittää. Selkeästi se näyttää kuitenkin nyt täydentävän aukkoja työväenopiston ja kirjaston sekä muiden julkisten internetpääte- ja koulutuspalveluita tarjoavien tahojen toiminnassa. Samalla se tarjoaa alueelliselle asukastoiminnalle professionaalisemmat puitteet.

Helsingissä 11.1.2003

Eva Hemming
Heli Rantanen

Liite 1: Kyselylomake
Liite 2: Vapaamuotoiset kommentit

Liite 1

Kyselylomake

Malta hetki, ja täytä lomake

Mediapaja on oleellinen osa Nettimaunulan toimintaa. Nettimaunula taas on osa valtakunnallista Oppivat seutukunnan-projektia, joka hakee uusia malleja kansalaisten tietoyhteiskunnan rakentamiseen. Tällä käyttäjäkyselyllä pyrimme ottamaan huomioon Mediapajan käyttäjien mielipiteet, toivomukset ja kokemukset kehittäessämme Mediapajan toimintaa tulevaisuudesta.

Kiitämme yhteistyöstä!

Kansalaisuus: _____

Äidinkieli: Suomi Ruotsi Englanti Muu, mikä _____

Sukupuoli: mies nainen

Syntymävuosi: _____

Siviilisääty: naimaton avoliitossa avioliitossa eronnut leski

Nykyinen asumismuoto: omistusasunto vuokra-asunto työsuhdeasunto muu

Kuinka monta henkeä asuu taloudessasi? _____

Koulutus. Valitse vaihtoehto:

- Ei vielä koulussa Käyn peruskoulua Käyn lukiota Peruskoulu/Kansakoulu
 Ammattikoulu Ylioppilas/lukio Opistotasoinen tutkinto Ammattikoulu/alempi korkeakoulututkinto
 Korkeakoulu/Yliopisto Muu

Ammattiasemasi tällä hetkellä. Valitse vaihtoehto:

- Alle kouluikäinen Koululainen tai opiskelija Yrittäjä Työntekijä Toimihenkilö
 Johtavassa asemassa Työtön/lomautettu Kotiäiti/-isä Eläkeläinen Muu

Onko kotonasi tietokone? On Ei

Onko kotonasi internetyhteys? Valitse vaihtoehto:

- ei ole internetyhteyttä on, ilmainen (esim. MTV3, Suomi24 tai muu)
 on, maksullinen yhteys ja modeemi on, kiinteä ADSL-yhteys
 on, taloyhtiön hankkima ADS-yhteys on, maksullinen yhteys ja ISDN On, jokin muu yhteystyyppi

Kun käytän internetiä:

- surffailen huvikseni haen työhön/opiskeluun liittyvää tietoa chattailen haen harrastuksiin liittyviä tietoja käytän sähköpostia haen omaan asuinalueeseen liittyvää tietoa osallistun keskustelupalstoille katselen videotiedostoja (trailereita ym.) seuraan ajankohtaisia uutispalstoja ja verkkolehtiä toimitan omia/yritykseni/yhteisöni nettisivuja haen netistä ystäviä ja samanhenkisiä

Mistä kuulit Mediapajasta? Valitse vaihtoehto:

- luin paikallislehdestä satuin kulkemaan ohi ystävä/tuttava kertoi Maunulan kotisivuilta (internet) yhdistyksen/järjestön kokouksessa tiedotustilaisuudessa muuta

Kuinka usein käyt Mediapajalla? Valitse vaihtoehto:

- päivittäin tai lähes päivittäin ainakin kerran viikossa muutaman kerran kuukaudessa silloin tällöin
 tämä oli ensimmäinen kerta

Miksi tulit tällä kertaa Mediapajaan?

- Käyttämään sähköpostia
- Surffaamaan netissä
- Pelaamaan
- Ottamaan kopioita
- Käyttämään faksia
- Tapaamaan tuttuja
- Varmaan kokoustilaa
- Ilmoittautumassa kurssille
- Osallistumassa koulutukseen
- Ostamassa/hakemassa opetusmateriaalia
- Käyttämään tekstinkäsittelyohjelmaa
- Kysymään neuvoja tietotekniikkaan liittyvissä ongelmissa
- Käyttämään nettiä ja tulostamaan sieltä dokumentteja
- Käyttämään skanneria ja/tai kuvankäsittelyohjelmaa
- Muuta, mikä?

Haluaisitko opetusta joistakin näistä?

- Tekstinkäsittely
- Taulukkolaskenta
- Piirto/esitysohjelmat
- Kuvankäsittely
- Internet
- Sähköposti

Mitä haluaisit kommentoida Mediapajan toiminnasta? _____

Liite 2

Vapaamuotoiset kommentit: **Mitä haluaisit kommentoida Mediapajan toiminnasta?**

Ihan hyvä homma (nainen, ei ilmoittanut ikäänsä)

Tarpeellinen (2 hengen taloudessa asuva mies, ei ilmoittanut ikäänsä)

Loistava mahdollisuus maunulalaisille! (2 hengen taloudessa asuva mies, ei ilmoittanut ikäänsä)

Älyttömän hyvä juttu.avulias palvelu,kiitos! (3 hengen taloudessa asuva nainen, 41-50 v)

Todella hyvä! (yksin asuva nainen, 61-70 v)

Great program! (2 hengen taloudessa asuva mies, 20-30 v)

Hyvä juttu, kertakaikkiaan. Ilmaiset palvelut ja kurssitkin. Hyvä kokoontumispaikka yhdistysten toiminnalle ensiarvoisen tärkeää. (2 hengen taloudessa elävä mies, ei ilmoittanut ikäänsä)

Hyvää kansanvalistustyötä (yksin asuva mies, yli 70)

Erittäin hyvä asukkaiden palvelumuoto, mahdollistaa myös köyhän osallistumisen ja tiedonsaannin (yksin asuva nainen, 51-60)

Erittäin hyvä, että kodin lähellä on paikka, jossa voi käyttää tietokonetta ja Internetiä ilmaiseksi. Ehdoton työnhaun väline. (yksin asuva nainen, 31-40)

Hyvä kun on lähellä kotia! (yksin asuva nainen, 61-70)

Hyvä paikka sellaisille joilla ei vielä omaa konetta. Voi tulla tsekkaamaan työpaikat päivittäin, KIITOS!!! (2 hengen taloudessa asuva nainen, 41-50 v)

Hyvä asia (3 hengen taloudessa asuva mies, 31-40 v)

Toivottavasti toiminta jatkuu ja kehittyy. Ensiarvoisen tärkeä paikka monelle maunulalaiselle (yksin asuva nainen, 31-40 v)

Toiminta ok. Olin täällä alkeiskurssilla. (yksin asuva mies, yli 70 v)

Hieno asia. Tsemppiä henkilökunnalle. (yksin asuva mies, 41-50 v)

Hienoa, että tällainen palvelu on olemassa Maunulan asukkaille, kiitos siitä! (2 hengen taloudessa asuva nainen, 31-40 v)

Ihan hyvä homma jos oppisi jotakin? (yksin asuva mies, 61-70 v)

Erittäin hyvä juttu, todella edistyksellistä!!! (yksin asuva mies, 31-40 v)

hyvä ja kannatettava yritys (2 hengen taloudessa asuva nainen, 61-70 v)

Hieno homma! Tällaista on kaivattu! (nainen, opiskelija, 21-30 v)

Mediapajan olemassa olo on todella hieno juttu ja sähköpostiyhteyden avaaminen asukkaille upeaa! (4 hengen taloudessa asuva nainen, 21-30 v)

Hieno juttu - määräaikainen sijaisuus kaupungilla päättyi 7/02 ja näin pääsen etsimään uutta, ja jos ei onnistu, niin pysympähän työttömänä ajan hermolla -KIITOS! (yksin asuva nainen, 21-50 v)

Ihan kiva juttu, ettei tartte kirjastoon asti lähteä (yksin asuva mies, 21-30 v)